Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 18/02/2020
Sayı: -120.10-E.00000621095

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 5391
Tarih : 18.02.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de 18 yılda 24 bin 106, 2020'nin Ocak ayında ise 112 işçinin güvencesiz çalışma koşullarında hayatını kaybettiği iş cinayetlerini engellemek amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Meclis İç Tüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve talep ederiz

Fatma KURTULAN
HDP Grup Başkanvekili
Mersin Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de olağan hale getirilmiş olan cezasızlık politikası, çalışanların sağlık ve güvenliğini tehdit eden ihlallerde de işlemektedir. Öyle ki bugün Türkiye'de işçi olarak çalışmak, "güvencesiz çalışma mı", "güvenceli açlıktan ölüm mü" alternatifleri arasına sıkışmıştır. Uluslararası Çalışma Örgütü rakamlarına göre, dünyada günde yaklaşık 5 bin 760 işçi, Türkiye'de ise 7 işçi iş kazası veya meslek hastalıkları nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Türkiye bu rakamlarla işçi ölümlerinde Avrupa'da birinci, dünyada üçüncü sırada yer almaktadır. 2003'te çıkarılan 4857 sayılı İş Kanunu ile esnek çalışma yasal zemine oturtularak işçilerin iş güvencesi kaldırılmış, taşeronun yaygınlaştırılmasının önü açılmıştır. Taşeron işçi sayısı 2002-2007 arasında yaklaşık 3 kat, 2007-2011 döneminde ise %50 oranında artış göstermiştir. Bununla birlikte 18 yılda 24 bin 106, 2020'nin Ocak ayında ise 112 işçi güvencesiz çalışma koşullarında hayatını kaybetmiştir.

2012 yılında çıkarılan İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın yürürlüğe girmesiyle iş cinayetlerinin önüne geçmesi beklenirken tam tersi olmuş, İSG Yasası'ndan sonra Soma, Ermenek, Torunlar, Şirvan gibi katliamların yaşanmış, iş kazaları sonucu iş göremezlik oranlarında büyük artış

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 18/02/2020
Sayı: -120.10-E.00000621095

yaşanmıştır. SGK istatistiklerine göre, 2012 yılında 744 işçi, 2013'te 1360, 2014'te 1626, 2015'te 1252 işçi hayatını kaybetmiştir. Bugün ortaya çıkan tablo bu yasanın işçiden, emekçiden değil işverenden yana bir yasa olduğunu ortaya koymuştur.

Sendikasızlaştırma verileri de 18 yıllık dönemde iktidarın bu alanda sınıfta kaldığını göstermiştir. OECD verilerine göre, Türkiye'de sendikalaşma oranı son 50 yılın en düşük seviyesine gerilemiştir. AB ülkelerinde Toplu iş sözleşmesi kapsamı genellikle yüzde 50'nin üzerindeyken, Avusturya'da yüzde 98, Belçika'da yüzde 96, Yunanistan ve İsveç'te yüzde 90 olan Toplu iş sözleşmesi kapsamı Türkiye'de %7'dir. 2019 yılında hayatını kaybeden 1736 işçinin örgütlülük durumları da Türkiye'deki sendikasızlaşma verilerinin de kanıtıdır. 2019 yılında iş cinayetlerinde hayatını kaybedenlerin 23'ü (%1,32) sendikalı işçi, 1713'ü ise (% 98,68) sendikasız işçilerdir. 2019 yılında iş cinayetlerinin istihdam biçimlerine göre dağılımında hayatım kaybedenlerin 1433'ünün işçi ve kamu emekçisi, 303'ünün kendi nam ve hesabına çalışan çiftçi ve esnaf olduğu açığa çıkmaktadır.

Türkiye'de en çok işçi ölümü tarım, orman, inşaat sektörlerinde yaşanmaktadır. Trafik, servis kazası, ezilme, göçük, yüksekten düşme, kalp krizi, beyin kanaması, zehirlenme, boğulma işçi ölümlerinin en fazla görülen sebeplerindendir. 2019 yılında iş cinayetlerinin yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında 14 yaş ve altı 29 çocuk işçi, 15-17 yaş arası 38 çocuk/genç işçi, 18-27 yaş arası 246 işçi, 28-50 yaş arası 833 işçi, 51-64 yaş arası 366 işçi, 65 yaş ve üstü 115 işçi ve yaşı bilinmeyen 109 işçi yaşamını yitirmiştir.

Bu tablo göstermektedir ki Türkiye'de işçinin güvenliğini ve sağlığını korumak işçinin yaşamından daha pahalıdır. Günde ortalama 5 işçinin hayatını kaybettiği işçi cinayetleri, büyük bir katliamın günlere ayrılmış parçaları haline gelmiştir. İşçi ölümlerinde tahribat hiç şüphesiz çok daha korkunç boyuttadır. İşçiler yalnızca kendilerinin değil aynı zamanda ailelerinin de geçimlerini sağlamak adına güvencesiz, düşük ücretli işlerde çalışmaktadır. Dolayısıyla güvencesiz çalışma koşulları toplumun çok daha büyük bir bölümünü etkilemektedir. Sonuçlarının yalnızca ölüm olmadığı sakatlıkların da yaşandığı göz önüne alındığında güvencesiz çalışmanın bir kangren haline geldiği görülecektir. Bahsi geçen bütün bu koşulların incelenmesi, güvencesizliğin ortadan kaldırılması, iş cinayetlerinin azaltılması amacıyla bir meclis araştırma komisyonunun kurulmasını Anayasa'mn 98'inci, Meclis İç Tüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince arz ve talep ederiz.